

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 9 Νοεμβρίου 2023, με την ακόλουθη σύνθεση: Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Θεολογία Γναρδέλλη και Αγγελική Πανουτσακοπούλου (εισηγήτρια), Σύμβουλοι, Αθανασία Παπασταμάτη και Παναγιώτα Τάγαρη, Πάρεδροι (με συμβουλευτική ψήφο).

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε η Επιτροπεύουσα Πάρεδρος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Χαρίκλεια Ζάχου, που αναπληρώνει νόμιμα τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας.

Γραμματέας: Γεωργία Φραγκοπανάγου, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από ... 2016 αγωγή (Α.Β.Δ. ...2016) του ..., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε διά δηλώσεως, κατ' άρθρο 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020, της πληρεξούσιας του δικηγόρου Βαρβάρας Γιαννακού (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 29154),

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Στελιανής Κουστουμπάρδη.

Το ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (e-ΕΦΚΑ), που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Διοικητή του, παραστάθηκε ομοίως διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Στελιανής Κουστουμπάρδη. Στη συζήτηση κλητεύθηκε υπό την ιδιότητα του φορέα που έχει την αρμοδιότητα από 1.1.2017 πληρωμής και από 1.5.2018 κανονισμού των συντάξεων του Δημοσίου, βάσει των άρθρων 51Α [όπως προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020, (Α' 43)] και 100 του ν. 4387/2016 (Α' 85) και των κ.υ.α. 124456/0092/13.12.2016 (Β' 4074) και 2915/783/17.1.2018 (Β' 55), καθ' υποκατάσταση του Ελληνικού Δημοσίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου και του e-ΕΦΚΑ, η οποία ζήτησε την απόρριψη της αγωγής.

Την Επιτροπεύουσα Πάρεδρο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, η οποία πρότεινε την έκδοση προδικαστικής απόφασης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε τηλεδιάσκεψη, με χρήση της διαδικτυακής υπηρεσίας e:Presence.gov.gr (άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020 Α΄ 127), με την παρουσία των ανωτέρω μελών.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Με την υπό κρίση αγωγή, όπως το αίτημα αυτής μετατράπηκε με το από 7.11.2023 παραδεκτώως κατατεθέν υπόμνημα από καταψηφιστικό σε έντοκο αναγνωριστικό, ο ενάγων, πολιτικός συνταξιούχος του Δημοσίου (πρώην Διευθυντής ιατρός του Ε.Σ.Υ.), ζητεί να αναγνωριστεί η υποχρέωση του εναγομένου Ελληνικού Δημοσίου να του καταβάλει νομιμοτόκως, ως αποζημίωση, βάσει του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, το συνολικό ποσό των 33.363,72 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί, κατά τους ισχυρισμούς του, σε διαφορές συντάξεων, που θα ελάμβανε κατά το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως 30.11.2016, εάν δεν μειωνόταν η σύνταξή του κατ' εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης 27 της υποπαρ. Γ.1 της παρ. Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, που, κατά την αγωγή, αντιβαίνουν σε κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος.

2. Στην υπό κρίση αγωγή, σύμφωνα με πάγια νομολογία της Ολομέλειας και του Τμήματος (ΕλΣ Ολ 1821, 1820, 1477, 504/2021, 2020/2020, ΙΙ Τμ. 1209, 930/2019, 2432/2020, 1689/2021, Τέταρτο Τμ. 957/2021), νομιμοποιείται παθητικώς το Ελληνικό Δημόσιο [βλ. άρθρα 105 ΕισΝΑΚ, 8 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981, 72 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Α΄ 97) και εφαρμόζεται αναλόγως κατ' άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 12 του ν. 3472/2006 (Α΄ 135), τα οποία ίσχυαν κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο άσκησης της υπό κρίση αγωγής (βλ. άρθρα 349 παρ. 1 και 350 παρ. 1 του ν. 4700/2020) και ήδη άρθρο 131 του ν. 4700/2020], τόσο υπό την ιδιότητα του φορέα που μέσω του κρατικού προϋπολογισμού αποτελεί τον εκ του Συντάγματος εγγυητή του ειδικού συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών και της καταβολής των συντάξεών τους, ως συνέχειας των αποδοχών τους όσο και λόγω της επικαλούμενης παρανομίας των οργάνων του από τη θέση σε ισχύ και εφαρμογή αντισυνταγματικών διατάξεων. Τούτο δε, ακόμη και μετά τη σύμφωνη με το Σύνταγμα ρυθμιστικώς διακριτή και λειτουργικώς αυτοτελή ένταξη από 1.1.2017 του ειδικού αυτού συνταξιοδοτικού συστήματος στο ευρύτερο δημόσιο ασφαλιστικό σύστημα και στο οργανωτικό σχήμα του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), που μετονομάστηκε από 1.3.2020 σε «Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης» (e-ΕΦΚΑ) [βλ. άρθρο 51 Α του ν. 4387/2016 (Α΄ 85), που προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020 (Α΄ 43)] και αποτελεί εις ολόκληρο με το Ελληνικό Δημόσιο υπόχρεο [άρθρα 106 ΕισΝΑΚ, 481 επ. ΑΚ και 926 επ.ΑΚ], για την ικανοποίηση των επίδικων αξιώσεων ως εκ της σωρευτικής αναδοχής του βάρους καταβολής των συντάξεων από αυτόν [βλ. άρθρα 1 εδ. β΄, 1Β παρ. 2 και τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β του ν. 4387/2016, καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 19, 20, 21, του ν. 4670/2020, που ισχύουν αναδρομικώς ως εκ του γνησίως ερμηνευτικού χαρακτήρα τους, σε συνδυασμό με τις ρυθμίσεις των άρθρων

51, 53, 70 και 100 του ν. 4387/2016 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες κ.υ.α. 124456/0092/13.12.2016 (Β' 4074), περί μεταφοράς από 1.1.2017, της αρμοδιότητας πληρωμής και αναδρομικών συντάξεων στον τότε ΕΦΚΑ και 2915/783/17.1.2018 (Β' 55), για την ολοκλήρωση μέχρι τις 30.4.2018 της μεταφοράς αρμοδιοτήτων της Γενικής Διεύθυνσης Χορήγησης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών στον εν λόγω φορέα, καθώς και άρθρα 477 επ. ΑΚ]. Ενόψει αυτών, όπως γίνεται παγίως δεκτό από τη νομολογία του παρόντος Τμήματος (βλ. ΕλΣ II Τμ. 1692, 28/2021, 2424/2020), το αποκλειστικώς εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο δύναται, κατ' εφαρμογήν της ΚΥΑ 124456/0092/13.12.2016, είτε οίκοθεν, είτε στο πλαίσιο συμμόρφωσης προς την εκδοθησόμενη απόφαση, να προβεί, με μεταφορά των σχετικών πιστώσεων στον e-ΕΦΚΑ, σε ικανοποίηση των σχετικών αξιώσεων, κατά την τακτική πληρωμή των συντάξεων από το τελευταίο.

3. Περαιτέρω, η ένδικη αγωγή, για την οποία δεν απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου, ως εκ της μετατροπής του αιτήματός της σε αναγνωριστικό [βλ. άρθρο 274 παρ. 1 του ΚΔΔ, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση της παραγράφου 2 αυτού, με το άρθρο 34 του ν. 3659/2008 (Α' 77), που εφαρμόζεται αναλόγως βάσει του άρθρου 123 του π.δ/τος 1225/1981, που ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης της αγωγής και ήδη άρθρο 313 παρ. 1 του ν. 4700/2020), έχει ασκηθεί και κατά τα λοιπά παραδεκτώς, είναι δε περαιτέρω ερευνητέα, ως προς τη νομική και ουσιαστική της βασιμότητα.

4. Από τις διατάξεις των άρθρων 108 Α παρ. 1 και 2 του π.δ/τος 1225/1981, καθώς και από τις διάδοχες συναφείς ρυθμίσεις των άρθρων 162 και 163 του ν. 4700/2020, συνάγεται ότι οι αποφάσεις της Ολομέλειας του Δικαστηρίου επί ζητημάτων γενικότερου ενδιαφέροντος και με συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων ή επί της συμβατότητας ή μη διατάξεων σε ρυθμίσεις υπέρτερης τυπικής ισχύος, παράγουν ευθέως νομικά δεσμευτικό αποτέλεσμα εν στενή εννοία μόνο στο πλαίσιο των δικών επί των οποίων εκδόθηκαν. Η δέσμευση δε αυτή εκτείνεται και στις δίκες που αφορούν στους ενώπιόν της παρεμβάντες και όχι στις υπόλοιπες όμοιες δίκες που εκκρεμούν ενώπιον των κατώτερων σχηματισμών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ακόμη και αν η εκδίκαση αυτών έχει ανασταλεί μέχρι την έκδοση της απόφασης της Ολομέλειας. Στο ίδιο πλαίσιο, η εν στενή εννοία υποχρέωση συμμόρφωσης της Διοίκησης, κατ' άρθρα 95 παρ. 5 του Συντάγματος, 1 έως και 3 του ν. 3068/2002 (Α' 274) και 304 του ν. 4700/2020, εκτείνεται μόνο μεταξύ των διαδικών της σχετικής δίκης (πρβλ. 92/2009, 33/2007, 52/2010, 105/2010, 22/2015, Ολομ., 9, 10, 11, 12, 14/2016 Ολομ., αποφάσεις του Τριμελούς Συμβουλίου Συμμόρφωσης του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και τα υπ' αριθμ. 28/2007, 20/2008, 70/2010, 6/2013, 1/2017 πρακτικά του ίδιου Συμβουλίου). Τόσο όμως η κρίση της Ολομέλειας - που επιτελεί και ρόλο εναρμόνισης της νομολογίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. ΕλΣ Ολ 1385, 1376, 1377/2021, απόφ. ΕΔΔΑ της 23.5.2019, Σινέ Τσαγκαράκη κατά Ελλάδος) - επί του γενικότερης σημασίας ζητήματος που επιλύθηκε από αυτήν όσο και η κρίση της για τη χρονική μετάθεση ή μη των αποτελεσμάτων της σχετικής της απόφασης, παράγουν μία εν ευρεία εννοία νομική και πάντως σε κάθε περίπτωση πραγματική δέσμευση τόσο για τους

κατώτερους δικαστικούς σχηματισμούς όσο και για τα όργανα της Πολιτείας (βλ. ΕλΣΟλ. 244/2017, απόφ. ΕΔΔΑ της 12.2.2019, Κ. Φραντζεσκάκη και λοιποί κατά Ελληνικού Δημοσίου, παρ. 40 και ήδη άρθρο 301 παρ. 2 του ν. 4700/2020), ενόψει των συνταγματικών αρχών του κράτους δικαίου, της ασφάλειας δικαίου (άρθρα 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 εδ. α΄ του Συντάγματος, πρβλ. ΑΕΔ 14/2013, ΣτΕ Ολ. 2034/2011), της αρχής της ισότητας των πολιτών κατά την παροχή δικαστικής προστασίας, που διατρέχουν και την ΕΣΔΑ (άρθρα 4 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, 6 και 14 της ΕΣΔΑ), αλλά και από θεσμική σκοπιά ενόψει της αρχής της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της αποτροπής κλονισμού της αξιοπιστίας του ίδιου του Δικαστηρίου (βλ. ΕλΣ Τέταρτο Τμ. 957/2021, ΙΙ Τμ. 930/2019, πρβλ. Πρακτ 7.12.2010 Συν/σης ΛΖ της Β΄ Συνόδου της Βουλής, σελ. 2268 για την ευρύτερη δεσμευτικότητα των αντίστοιχων διαδικασιών ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά τον ν. 3900/2010, Α΄ 213, απόφ. Ειδ. Δικ. 127/2016, ΑΕΔ 14/2013, ΣτΕ Ολ 2034/2011, και κατ' αναλογία αποφ. ΕΔΔΑ της 2.6.2016 Παπαϊωάννου κατά Ελλάδας, σκ. 41, της 2.11.2010 «Stefanica κατά Ρουμανίας», σκ. 37 και 38, της 24.3.2009 «Tudor Tudor κατά Ρουμανίας», σκ. 29, της 1.12.2009 «Viničić και λοιποί κατά Σερβίας», σκ. 56). Τούτο δε, πάντως, με την επιφύλαξη των αρχών του νομίμου δικαστή και της δίκαιης δίκης (άρθρα 8 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ), στον βαθμό που δεν μεταβλήθηκαν ούτε τα νομοθετικά δεδομένα επί των οποίων θεμελιώθηκε η απόφαση της Ολομέλειας ούτε οι συνθήκες παραγωγής της και εφόσον δεν συντρέχουν άλλες νομικές ή πραγματικές παράμετροι που δεν εξετάστηκαν και δεν συνεκτιμήθηκαν απ' αυτήν (βλ. ΕλΣ Ολ. 504/2021, 2020, 742/2020, Τέταρτο Τμ. 957/2021, ΙΙ Τμ. 930/2019, πρβλ. ΣτΕ Ολ 1439/2020).

5. Από τις διατάξεις του άρθρου 9 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ/μα 169/2007, Α΄ 210) συνάγεται ότι ο συντάξιμος μισθός βάσει του οποίου κανονίζεται η σύνταξη των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων των ιατρών του Ε.Σ.Υ. που αποκτούν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο υπό τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 1 παρ. 1 και 9 του ίδιου Κώδικα, συγκροτείται από τον βασικό μισθό ενέργειας του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε και εμισθοδοτείτο ο υπάλληλος κατά την έξοδό του από την υπηρεσία και από τα επιδόματα που, βάσει ειδικών συνταξιοδοτικών διατάξεων, συνυπολογίζονται στις συντάξιμες αποδοχές τους, όπως τα ανωτέρω μεγέθη καθορίζονται κάθε φορά από τις οικείες μισθολογικές διατάξεις. Όπως δε παγίως έχει κριθεί (βλ. Ολ. Ε.Σ. 4707/2015, 287/2008, 1476/2006, 30/2003, Τρίτο Τμήμα 272/2022, ΙΙ Τμ. Ε.Σ. 68/2010), οποιαδήποτε νόμιμη μεταβολή (αύξηση ή μείωση) του βασικού μισθού και των ανωτέρω επιδομάτων των εν ενεργεία υπαλλήλων ή λειτουργών του Δημοσίου επηρεάζει αμέσως και αναλόγως και τις συντάξιμες αποδοχές, ανεξάρτητα από το χρόνο τερματισμού της συντάξιμης υπηρεσίας των συνταξιούχων υπαλλήλων και λειτουργών.

6. Με τη διάταξη του άρθρου 30 του ν. 1397/1983 (Α΄ 143) και ακολούθως με τις διατάξεις των άρθρων 43, 44 και 45 του ν. 3205/2003 (Α΄ 297), ρυθμίστηκε το μισθολογικό καθεστώς των ιατρών του Ε.Σ.Υ. και καθορίστηκε ειδικό μισθολόγιο, με τη χρήση γενικών και αντικειμενικών κριτηρίων συναφών προς το αντικείμενο των εν λόγω ρυθμίσεων. Η ιδιαίτερη μισθολογική μεταχείρισή τους από τον νομοθέτη

υπαγορεύτηκε, ενόψει του μεγαλύτερου χρόνου γενικής εκπαίδευσής τους σε σχέση με άλλους επιστήμονες, της πολύχρονης μετεκπαίδευσής τους για ειδικευση, αλλά και της ανάγκης για διαρκή εκπαίδευση στην επιστήμη τους, των ειδικότερων συνθηκών άσκησης του ιατρικού έργου και του περισσότερου χρόνου εργασίας τους σε σχέση με τους εργαζόμενους σε άλλους τομείς της δημόσιας διοίκησης (Ολ. ΕλΣυν 7412/2015, ΣτΕ 3115/2002, 628/2001, 2/1998). Το ειδικό αυτό μισθολόγιο αποτελείται από τον βασικό μισθό, κλιμακούμενο ανάλογα με τον βαθμό και τα χρόνια υπηρεσίας, και από διάφορες αποζημιώσεις, επιδόματα και προσαυξήσεις. Ειδικότερα, ο μηνιαίος βασικός μισθός όλων των βαθμών της ιεραρχίας του κλάδου των γιατρών Ε.Σ.Υ. καθορίζεται με βάση τον βασικό μισθό του βαθμού του Επιμελητή Β΄, ο οποίος πολλαπλασιάζεται με τους προβλεπόμενους στη διάταξη του άρθρου 43 του ν.3205/2003 συντελεστές, για Διευθυντή 1,40, Επιμελητή Α΄ 1,20, Επιμελητή Β΄ 1,00 και Επιμελητή Γ΄ και ειδικευόμενο 0,70. Ο βασικός μισθός του Επιμελητή Β΄ ορίστηκε αρχικά σε 1.042 ευρώ, σε 1.080 ευρώ από 1.1.2005 με το άρθρο 2 του ν.3336/2005(Α΄, 96), σε 1.112 ευρώ από 1.1.2006 με το άρθρο 11 του ν. 3453/2006 (Α΄, 74) και σε 1.151 ευρώ από 1.1.2007 με το άρθρο 1 περ. ιδ του ν. 3554/2007 (Α΄, 80). Ακολούθως, από 1.1.2009, με το άρθρο 6 του ν. 3754/2009 (Α΄, 43) ορίστηκαν οι μηνιαίοι βασικοί μισθοί όλων των βαθμών της ιεραρχίας του κλάδου γιατρών του Ε.Σ.Υ. ως ακολούθως: του Διευθυντή σε 2.054 ευρώ, του Επιμελητή Α΄, σε 1.759 ευρώ, του Επιμελητή Β΄ σε 1.468 ευρώ και του ειδικευόμενου σε 1.027 ευρώ. Οι εν λόγω βασικοί μηνιαίοι μισθοί διατηρήθηκαν ίδιοι και με τη διάταξη του άρθρου 55 του ν. 3918/2011 (Α΄, 31), με την οποία προστέθηκε και ο βασικός μηνιαίος μισθός του Συντονιστή Διευθυντή, ο οποίος ορίστηκε σε 2.055 ευρώ. Εξάλλου, πέραν του βασικού μισθού καταβάλλονταν, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 44 του ν.3205/2003, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 3754/2009: α) επίδομα χρόνου υπηρεσίας, β) επίδομα μεταπτυχιακών σπουδών, γ) επίδομα νοσοκομειακής απασχόλησης, απόδοσης και ειδικών συνθηκών άσκησης του ιατρικού έργου, το οποίο οριζόταν για τον Διευθυντή σε 450 ευρώ, τον Επιμελητή Α΄ σε 389 ευρώ, τον Επιμελητή Β΄ σε 327 ευρώ και τον ειδικευόμενο σε 355 ευρώ, δ) πάγια αποζημίωση για συμμετοχή σε σεμινάρια και ενημέρωση βιβλιοθήκης, η οποία οριζόταν για τον Διευθυντή σε 339 ευρώ, τον Επιμελητή Α΄ σε 293 ευρώ, τον Επιμελητή Β΄ σε 247 ευρώ και τον ειδικευόμενο σε 185 ευρώ, ε) οικογενειακή παροχή, στ) επίδομα θέσης ευθύνης για τους Διευθυντές 235 ευρώ και τους Επιμελητές Α΄, εφόσον τους απονέμεται ο τίτλος του Αναπληρωτή Διευθυντή (40% του αντίστοιχου επιδόματος του Διευθυντή). Με το άρθρο 38 παρ. 5 του ν. 3986/2011 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (Α΄, 152/1.7.2011) ορίστηκε ότι: «Αναστέλλονται από 1.7.2011 και μέχρι τη θέσπιση νέου ενιαίου μισθολογίου: α) Οι διατάξεις ... της παραγράφου Α.1 του άρθρου 44 του ν. 3205/2003 (που προβλέπουν το επίδομα χρόνου υπηρεσίας των ιατρών του Ε.Σ.Υ.) ... β) ...», οι διατάξεις δε του ανωτέρω άρθρου διατηρήθηκαν σε ισχύ με την παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 4024/2011 (Α΄, 226), στην οποία, με το εδάφιο β΄ της περίπτωσης 38 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, προστέθηκε «και μέχρι την τροποποίηση των διατάξεων του Β΄ Μέρους του ν. 3205/2003 με τις οποίες

επέρχονται μειώσεις στα ειδικά μισθολόγια». Με το δε άρθρο 55 παρ. 23 εδ. ε' του ν. 4002/2011 (Α', 180/22.8.2011) μειώθηκε από 1.7.2011 περαιτέρω κατά ποσοστό 20% το προβλεπόμενο από την παρ. Α.3 του άρθρου 44 του ν. 3205/2003 επίδομα νοσοκομειακής απασχόλησης, απόδοσης και ειδικών συνθηκών άσκησης ιατρικού έργου, όπως είχε διαμορφωθεί.

7. Κατ' εφαρμογή του ν. 4046/2012 «Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας» (Α' 28/14.2.2012) και στο πλαίσιο του εκεί τεθέντος στόχου της μείωσης, κατά μέσο όρο 10%, των αποκαλούμενων «ειδικών μισθολογίων» του δημόσιου τομέα (βλ. τα Παραρτήματα V.1 και V.2 του νόμου αυτού), εκδόθηκε ο ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 - 2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν.4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 - 2016» (Α' 222/12.11.2012), με τις διατάξεις των περιπτώσεων 13 - 36 της υποπαραγράφου Γ.1 «Μισθολογικές διατάξεις του Δημοσίου Τομέα» της παραγράφου Γ' «Ρυθμίσεις Θεμάτων Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής» του άρθρου πρώτου του οποίου, αναπροσαρμόστηκαν, αναδρομικώς από 1.8.2012, όλα τα εν λόγω μισθολόγια, βάσει των οποίων αμείβονται διάφορες κατηγορίες λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου (δικαστικοί λειτουργοί, υπάλληλοι του διπλωματικού κλάδου, ιατροί του ΕΣΥ, μέλη ΔΕΠ και ΕΠ ΑΕΙ και ΤΕΙ, στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων κ.ά.), επηρεάζοντας αναλόγως και τις συντάξιμες αποδοχές (βασικός μισθός, χρονοεπίδομα και παροχές που, βάσει ειδικής συνταξιοδοτικής διάταξης, συνυπολογίζονται σε αυτές) όσων εκ των ανωτέρω είχαν ήδη καταστεί συνταξιούχοι. Με την περίπτωση 27 της ως άνω υποπαραγράφου αντικαταστάθηκαν από 1.8.2012 οι διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 1 του ν. 3205/2003 και μειώθηκαν οι αποδοχές των γιατρών του Ε.Σ.Υ., με τη μείωση των βασικών μισθών όλων των βαθμών της ιεραρχίας του κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. και τη μείωση των προβλεπόμενων επιδομάτων και αποζημιώσεων. Ειδικότερα, στις διατάξεις των ως άνω περιπτώσεων ορίστηκε «27.α. Η παράγραφος 1 του άρθρου 43 του ν. 3205/2003, αντικαθίσταται από 1.8.2012 ως εξής: «1. Οι μηνιαίοι βασικοί μισθοί όλων των βαθμών της ιεραρχίας του κλάδου των ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) ορίζονται στα παρακάτω ποσά: α. Συντονιστής Διευθυντής 1.665 € β. Διευθυντής 1.580 € γ. Επιμελητής Α' 1.513 € δ. Επιμελητής Β' 1.321 € ε. Ειδικευόμενος 1.007 €. β. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 44 του ν. 3205/2003, αντικαθίστανται από 1.8.2012 ως εξής: «3. Νοσοκομειακής απασχόλησης, απόδοσης και ειδικών συνθηκών άσκησης ιατρικού έργου οριζόμενο κατά βαθμό, ως εξής: α. Συντονιστής Διευθυντής, Διευθυντής 238 € β. Επιμελητής Α' 205 € γ. Επιμελητής Β' 174 € δ. Ειδικευόμενος 190 €. 4. Πάγια αποζημίωση για συμμετοχή σε σεμινάρια και ενημέρωση βιβλιοθήκης, οριζόμενη κατά βαθμό, ως εξής: α. Συντονιστής Διευθυντής, Διευθυντής 225 € β. Επιμελητής Α' 195 € γ. Επιμελητής Β' 164 € δ. Ειδικευόμενος 123 €.» γ. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 44 του ν.

3205/2003, αντικαθίσταται, από 1.8.2012, ως εξής: «6. θέσης - Ευθύνης στους Συντονιστές Διευθυντές και σε όσους Διευθυντές ασκούν χρέη Συντονιστή, για όσο χρόνο ασκούν τα καθήκοντα των βαθμών τους, οριζόμενο σε εκατόν πενήντα έξι (156) ευρώ ...». Συναφώς δε με το άρθρο 4 παρ. 12 (α) του ν. 4151/2013 «Ρυθμίσεις για την τροποποίηση και τη βελτίωση συνταξιοδοτικών, δημοσιονομικών, διοικητικών και λοιπών διατάξεων του Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 103) ορίστηκε ότι οι συντάξεις των προσώπων που υπάγονται στα ειδικά μισθολόγια των περιπτώσεων 13 - 36 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, αναπροσαρμολίζονται από 1.8.2012 οίκοθεν από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με βάση τις εν λόγω διατάξεις, σε συνδυασμό με εκείνες του π.δ/τος 169/2007.

8. Με την 7412/2015 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου τούτου, η οποία εκδόθηκε κατόπιν τήρησης της διαδικασίας του άρθρου 108Α «Πρότυπη δίκη - προδικαστικό ερώτημα» του π.δ/τος 1225/1981 (Α' 304), κρίθηκε ότι οι επιβληθείσες με τις προαναφερόμενες διατάξεις μειώσεις των αποδοχών των εν ενεργεία ιατρών του Ε.Σ.Υ., οι οποίες συνέπεσαν με την πλήρη κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας (περίπτωση 1 της ίδιας ως άνω υποπαραγράφου Γ.1.) και την επιβολή, μεταξύ άλλων, πλείστων φορολογικών και μισθολογικών επιβαρύνσεων σε εν ενεργεία λειτουργούς και συνταξιούχους, αντίκεινται στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος, καθόσον υπερβαίνουν το όριο που θέτουν οι συνταγματικές αρχές της αναλογικότητας και της ισότητας στα δημόσια βάρη, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από αποχρώντες λόγους δημοσίου συμφέροντος. Η αντίθεση στις προαναφερόμενες υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις και το εξ αυτού του λόγου ανίσχυρο των επίμαχων μισθολογικών μεταβολών καθιστά ανίσχυρη οποιαδήποτε, ενόψει του άρθρου 9 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, ερειδόμενη στις διατάξεις αυτές μειωτική αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών του οικείου κλάδου λειτουργών. Περαιτέρω, οι ως άνω διατάξεις, με τις οποίες προσδόθηκε αναδρομικότητα στη μείωση των αποδοχών των ενεργεία ιατρών Ε.Σ.Υ. και, συνακόλουθα, στη μειωτική αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών του οικείου κλάδου λειτουργών από 1.8.2012, ενώ ο ν.4093/2012 δημοσιεύτηκε στις 12.11.2012, αντίκεινται και στις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., στο μέτρο που αποστερούν τους συνταξιούχους της συγκεκριμένης κατηγορίας από γεννημένα περιουσιακής φύσεως δικαιώματα (σύνταξης συγκεκριμένου ποσού που έχει ήδη κανονιστεί), χωρίς να προκύπτει ότι η αναδρομική αυτή μείωση υπαγορεύτηκε από επιτακτικούς λόγους δημόσιας ωφέλειας, ούτε να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα και προσφορότητα της εν λόγω αναδρομικότητας για την επίτευξη του επιδιωκόμενου με τη συνολική ρύθμιση σκοπού δημοσίου συμφέροντος, ενόψει ιδίως του γεγονότος ότι όμοια ρύθμιση δεν θεσπίστηκε και για τους λοιπούς εν γένει συνταξιούχους του Δημοσίου (βλ. και Τρίτο Τμήμα 272/2022, II Τμ. 632, 1207/2017, 333, 1398/2020).

9. Με τις διατάξεις των άρθρων 11 και 15 του ν. 4575/2018 (Α' 192) και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες οικ.2/88420/ΔΕΠ/4.12.2018 (Β' 5435/4.12.2018) και 170285/0092/5.12.2018 (ΦΕΚ Β' 5503/7.12.2018) κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής

Αλληλεγγύης – Οικονομικών - Υγείας προβλέφθηκε η εφάπαξ καταβολή στους ιατρούς του Ε.Σ.Υ. - εν ενεργεία και συνταξιούχους - χρηματικού ποσού, το οποίο αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ των μηνιαίων αποδοχών (μισθών και συντάξεων) που οι ανωτέρω θα δικαιούνταν να λάβουν με βάση τις ισχύουσες κατά την 31.7.2012 μισθολογικές διατάξεις και των μηνιαίων αποδοχών και συντάξεων που πράγματι τους καταβλήθηκαν με βάση τις διατάξεις του ν. 4093/2012 για το χρονικό διάστημα από 13.11.2014 έως και 31.12.2016 για τους εν ενεργεία ιατρούς και από 13.11.2014 έως την υπαγωγή τους στον ν. 4387/2026 για τους συνταξιούχους.

10. Ειδικότερα στο άρθρο 11 του ν. 4575/2018 ορίζεται «1. Στους Ιατρούς του Ε.Σ.Υ., Ιατρούς Δημόσιας Υγείας Ε.Σ.Υ., (...) και για όσο χρόνο αυτοί ήταν εν ενεργεία κατά το χρονικό διάστημα από 13.11.2014 έως και 31.12.2016 καταβάλλεται, πλην της αποζημίωσης εφημεριών, εφάπαξ χρηματικό ποσό, που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ των μηνιαίων αποδοχών που θα δικαιούνταν να λάβουν με βάση τις ισχύουσες κατά την 31.7.2012 μισθολογικές διατάξεις, και των μηνιαίων αποδοχών που πράγματι τους καταβλήθηκαν με βάση τις διατάξεις του ν. 4093/2012 (Α΄ 222). Το χρηματικό ποσό του προηγούμενου εδαφίου υπολογίζεται με αναφορά στο χρονικό διάστημα από 13.11.2014 έως και 31.12.2016. 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας καθορίζεται ο χρόνος, η διαδικασία, οι προβλεπόμενες από τις κείμενες διατάξεις κρατήσεις και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα σχετικά με την καταβολή του ποσού της προηγούμενης παραγράφου» και στο άρθρο 15 του ν. 4575/2018, που καταλαμβάνει και τους συνταξιούχους ιατρούς ΕΣΥ, ορίζεται «1. Στους συνταξιούχους των κατηγοριών προσωπικού των άρθρων 10 έως 14 καταβάλλεται εφάπαξ χρηματικό ποσό, που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της μηνιαίας σύνταξης που θα δικαιούνταν να λάβουν, εάν δεν είχαν μεσολαβήσει οι μισθολογικές διατάξεις του ν. 4093/2012 και αυτής που πράγματι τους καταβλήθη κατ' εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο π.δ. 169/2007 (Α΄ 210). Το χρηματικό αυτό ποσό υπολογίζεται με αναφορά στα αντίστοιχα για κάθε κατηγορία συνταξιούχων χρονικά διαστήματα, που προβλέπονται στα άρθρα 10 έως 14 και μέχρι το χρονικό σημείο υπαγωγής τους στις διατάξεις του ν. 4387/2016. 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται ο χρόνος, η διαδικασία, οι προβλεπόμενες από τις κείμενες διατάξεις κρατήσεις και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα, σχετικά με την καταβολή του χρηματικού ποσού της προηγούμενης παραγράφου. 3. Η καταβολή του ποσού της προηγούμενης παραγράφου δεν επηρεάζει, το ύψος της καταβαλλόμενης σύνταξης που έχει ληφθεί υπόψη για τον επανυπολογισμό και την αναπροσαρμογή που προβλέπεται στο άρθρο 14 του ν. 4387/2016 (Α΄ 85)». Κατ' εξουσιοδότηση δε της τελευταίας αυτής διάταξης εκδόθηκε η 170285/0092/5.12.2018 Κ.Υ.Α. «Καταβολή εφάπαξ χρηματικού ποσού στα πρόσωπα του άρθρου 15 του ν. 4575/2018» (Β΄ 5503/07.12.2018), στο άρθρο 1 της οποίας ορίστηκε «1. Το χρηματικό ποσό που απορρέει από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4575/2018 για τους συνταξιούχους των κατηγοριών προσωπικού των άρθρων 10 έως και 14 του ανωτέρω νόμου καταβάλλεται εφάπαξ. 2. Το ανωτέρω ποσό καταβάλλεται στους συνταξιούχους των κατηγοριών που αναφέρονται στα άρθρα 10 έως 14 του ν. 4575/2018, και σε περίπτωση θανάτου του

δικαιούχου, στα πρόσωπα στα οποία έχει μεταβιβαστεί ή θα μεταβιβαστεί η σύνταξη. 3. (...) 4. Το προαναφερόμενο ποσό υπολογίζεται με αναφορά στα αντίστοιχα για κάθε κατηγορία συνταξιούχων χρονικά διαστήματα, όπως αυτά ορίζονται στα ανωτέρω άρθρα, και μέχρι το χρονικό σημείο υπαγωγής τους στις διατάξεις του ν. 4387/2016».

11. Με τον ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος ... και άλλες διατάξεις» (Α' 85), ο οποίος ισχύει από 12.5.2016 (άρθρο 122 αυτού), και την ίδρυση του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), θεσπίζεται ένα νέο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης για όλους τους απασχολούμενους του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με ενιαίους κανόνες υπολογισμού των εισφορών και των παροχών, μέσω της θέσπισης του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης, το οποίο είναι ανεξάρτητο από την εθνική (χρηματοδοτούμενη από τον κρατικό προϋπολογισμό) σύνταξη και αθροίζεται με αυτήν. Προκειμένου δε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, προβλέπεται η άμεση εφαρμογή των νέων, ενιαίων κανόνων υπολογισμού των συντάξεων και επί των ήδη συνταξιούχων του Δημοσίου, μέσω του επανυπολογισμού των συντάξεών τους κατά τους ορισμούς του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, ενώ περαιτέρω στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου ορίστηκε ότι, μέχρι την 31.12.2018, οι ως άνω συντάξεις συνεχίζουν να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.12.2014, σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες διατάξεις.

12. Με τη 1975/2021 απόφασή της η Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατ' εφαρμογή του άρθρου 162 παρ. 1 του ν. 4700/2020, επί τεθέντος προδικαστικού ερωτήματος, που ανέκυψε κατά την εκδίκαση από το Τέταρτο Τμήμα αγωγής πολιτικών συνταξιούχων, μεταξύ των οποίων και πρώην ιατροί του ΕΣΥ, αποφάνθηκε ότι, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, ως βάση υπολογισμού των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων κατά την 31.12.2014 νοούνται οι συντάξεις στο ύψος που ανέρχονταν κατά την ως άνω ημερομηνία, ανεξάρτητα από τη συνταγματικότητα των περικοπών που είχαν υποστεί, υπό την ισχύ δε του ν. 4387/2016, το ύψος των συντάξεων, με τον συνυπολογισμό των εν λόγω περικοπών, είναι συμβατό με υπερνομοθετικής ισχύος κανόνες, ανταποκρινόμενο και στις απαιτήσεις της εύλογης αναλογίας.

13. Ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι με τις ρυθμίσεις του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 4387/2016 δεν γίνεται γνήσια παραπομπή στις ισχύουσες κατά την 31.12.2014 διατάξεις που καθόριζαν το ύψος των συντάξεων του Δημοσίου, ανεξαρτήτως της συνταγματικότητάς τους ή μη, αλλά με αυτές συντελείται νέα εφεξής πρωτογενής ρύθμιση ως προς τον υπολογισμό των συντάξεων, χωρίς πάντως να θίγονται παρελθούσες απαιτήσεις των συνταξιούχων από τυχόν αντισυνταγματικές περικοπές. Με τη ρύθμιση δε αυτή ενσωματώνεται, ως αριθμητικό μέγεθος, το ύψος στο οποίο αυτές ανέρχονταν κατά την ως άνω ημερομηνία, μετά την εφαρμογή της γενικής συνταξιοδοτικής νομοθεσίας και των ποσοστιαίων μειώσεων που προβλέφθηκαν διαδοχικώς, μεταξύ άλλων, και με τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 10 του ν. 4024/2011, 1 παρ. 1 του ν. 4051/2012 και των υποπαραγράφων Β3 και Β4 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012. Οι διατάξεις, άλλωστε, αυτές,

ανεξαρτήτως της αντίθεσής τους ή μη σε υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνες, στον βαθμό που δεν είχε κηρυχθεί η αντισυνταγματικότητά τους από το ΑΕΔ, κατ' άρθρο 100 παρ. 4 του Συντάγματος, και δεν είχαν καθ' οιονδήποτε καταργηθεί, ήταν εν ισχύ και πράγματι καθόριζαν το ύψος των συντάξεων κατά την ως άνω ημερομηνία. Η ερμηνεία αυτή υποστηρίζεται και από τον σκοπό του Νομοθέτη, όπως αυτός αποτυπώνεται στο γενικό μέρος της οικείας αιτιολογικής έκθεσης, κατά την οποία γίνεται ανακαθορισμός, κατ' επιταγή των αρχών της συμμετοχικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης των γενεών, των συντάξεων των ήδη συνταξιούχων «με αναφορά στο νέο, ενιαίο τρόπο υπολογισμού της κύριας και επικουρικής σύνταξης για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους», ενώ παράλληλα εξασφαλίζεται «πλήρης προστασία των κύριων συντάξεων, με πρόβλεψη προσωπικής διαφοράς». Στο ίδιο πλαίσιο, με την αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 14 του οικείου νόμου η επίκληση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ως λόγου διατήρησης του ύψους των συντάξεων των παλαιών συνταξιούχων σ' εκείνο στο οποίο αυτές πράγματι ανέρχονταν στις 31.12.2014, κατ' εφαρμογή των τότε ισχυουσών διατάξεων, έχει την έννοια ότι ο Νομοθέτης θέλησε, και μετά την αναδιάρθρωση του δημόσιου ασφαλιστικού συστήματος με τη σύσταση ενός εθνικού ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού κεφαλαίου, να συνεχίσει να επιρρίπτει το ίδιο δημοσιονομικό βάρος στις συντάξεις του Δημοσίου, χωρίς να επέρχονται σ' αυτές άμεσα περαιτέρω μειώσεις εξαιτίας της ένταξής τους στο νέο εθνικό δημόσιο ασφαλιστικό σύστημα (βλ. σκέψη 68).

14. Κατά την κρίση της Ολομέλειας, ο νομοθέτης, στο πλαίσιο θέσπισης από αυτόν εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος, δύναται κατ' αρχήν να προβεί και σε εφεξής επανυπολογισμό των ήδη καταβαλλόμενων συντάξεων, προκειμένου να ισχύσουν ενιαίοι κανόνες για παλαιούς και νέους συνταξιούχους εντός του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών, κατ' επίκληση των αρχών της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, της διαγενεακής ισότητας και αλληλεγγύης, με απώτερο στόχο τη σύμμετρη συμμετοχή και των παλαιών συνταξιούχων στη μακροχρόνια απόδοση και αειφορία του εθνικού συνταξιοδοτικού κεφαλαίου (βλ. σκέψη 69).

15. Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά την τήρηση ή μη της συνταγματικής αρχής της εύλογης αναλογίας, η Ολομέλεια έκρινε ότι τα σχετικά κριτήρια (βλ. σκέψη 34) πρέπει να εκτιμώνται συνολικά κατά τη διαμόρφωση του ύψους των συντάξεων και, αναλόγως του πλαισίου στο οποίο λαμβάνονται τα μέτρα επί των συνταξιοδοτικών παροχών, κάποια εξ αυτών να προσλαμβάνουν βαρύνουσα αξία σε σχέση με άλλα, επιβάλλοντας μία διαφορετικού τύπου στάθμιση και εσωτερική ιεράρχηση αυτών, προκειμένου να εξισορροπηθούν οι νόμιμες προσδοκίες των δικαιούχων με τη δημοσιονομική βιωσιμότητα κατά τη διανομή των δημοσίων πόρων (βλ. σκέψη 70).

16. Ειδικότερα, αναλόγως του δημοσιονομικού περιβάλλοντος, ήτοι είτε των γενικών αντοχών του κρατικού προϋπολογισμού, στον βαθμό που οι συντάξεις του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών βαρύνουν ευθέως αυτόν, είτε του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που έχει αναδεχθεί το σχετικό βάρος, με παράλληλη πάντως διατήρηση της υποχρέωσης του Δημοσίου ως εγγυητή αυτών, το κριτήριο αναφορικά με τα τρέχοντα

δημοσιονομικά και εισοδηματικά δεδομένα, δύναται να έχει βαρύνουσα σημασία αμβλύνοντας την ένταση των λοιπών κριτηρίων, δικαιολογώντας ακόμη και την επιβολή σωρευτικών βαρών επί των συντάξεων, εφόσον τούτο παρίσταται απολύτως αναγκαίο για την περίσωση του συνταξιοδοτικού συστήματος, ως μηχανισμού διαχείρισης εισφορών, κατανομής βαρών και διανομής των πεπερασμένων δημοσίων ασφαλιστικών πόρων (βλ. σκέψη 71).

17. Κατά την Ολομέλεια, η ίδια η σύσταση του ΕΦΚΑ και πλέον e-ΕΦΚΑ, ως εθνικού συνταξιοδοτικού φορέα, συνιστά θεσμική μεταρρύθμιση που οργανώνεται στην πλέον ευρεία εθνική, διαταμειακή, διεπαγγελματική και διαγενεακή βάση αναδιανομής και αλληλεγγύης, αποσκοπεί δε στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος με ένα εύλογο ποσοστό αποταμίευσης για τις επόμενες γενεές, που επιβάλλει μία δίκαιη κατά την αντίληψη του Νομοθέτη συμμετοχή των ενεργών ασφαλισμένων, των νέων συνταξιούχων αλλά και των παλαιών συνταξιούχων του ειδικού καθεστώτος του Δημοσίου για την άμεση αντιμετώπιση χρόνιων διαρθρωτικών προβλημάτων που διακυβεύουν την ευρύτερη δημοσιονομική βιωσιμότητα της Χώρας (βλ. συναφώς τις επισημάνσεις στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4387/2016 και ιδίως ως προς τη σοβαρή και διαρκή επιδείνωση της αναλογίας εργαζομένων/συνταξιούχων, λόγω του οξυμένου δημογραφικού προβλήματος της χώρας, τη διαρκή μείωση των θέσεων απασχολήσεως και αύξηση των θέσεων μερικής απασχολήσεως λόγω της υψηλής ανεργίας, δραστική μείωση των αποδοχών, υφιστάμενες παθογένειες του συστήματος κ.λπ.). Κατ' αρχήν, επομένως, μπορεί να δικαιολογήσει τη διατήρηση των οικείων περικοπών. Και τούτο, διότι στον βαθμό που το ενεργό εισόδημα των μισθωτών του Δημοσίου και εν συνόλω του ενεργού πληθυσμού θεωρείται αιτιολογημένα ότι έχει εξαντλήσει τις δυνατότητες συμβολής του στη βιωσιμότητα του εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος, η επίρριψη του σχετικού βάρους και στους παλαιούς συνταξιούχους, ως μέτρο διόρθωσης και εξισορρόπησης του συστήματος διανομής των παροχών με διαρθρωτικό και όχι αμιγώς δημοσιονομικό πρόσημο, δεν ισοδυναμεί με επιβολή αδικαιολόγητων μονομερών βαρών επί των συντάξεων, ενώ ακόμη τηρείται ο οφειλόμενος σεβασμός στις αρχές της αναλογικής ισότητας ενώπιον του νόμου και των δημοσίων βαρών (βλ. σκ. 72).

18. Εν όψει αυτών, κατά τα κριθέντα από την Ολομέλεια, επειδή τα επίμαχα συνταξιοδοτικά βάρη είχαν ήδη επιβληθεί επί του ύψους των συντάξεων, όπως αυτές είχαν απονεμηθεί υπό το τελευταίο διαφανές σύστημα αναφοράς του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, οι δε παλαιοί συνταξιούχοι διατηρούν για το επίδικο χρονικό διάστημα την προσωπική διαφορά, που προκύπτει μεταξύ του παλαιού υπολογισμού των συντάξεων και του νέου, η κατ' αρχήν τυπική αναλογία της σύνταξης με τις αποδοχές ενέργειας προκύπτει κατά τρόπο άμεσο από το ίδιο το σύστημα, αφού η σύνταξη υπολογίζεται ως ποσοστό επί των αποδοχών εξόδου του δικαιούχου (άρθρα 9 και 34 του οικείου Κώδικα) και οι οικείες περικοπές ως ποσοστό επί του ύψους των συντάξεων, με προοδευτικό συντελεστή, εκκινώντας από σύνταξη 1.000 ευρώ και άνω. Περαιτέρω, οι επίδικες περικοπές, σωρευτικά θεωρούμενες και συμποσούμενες με την εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων και όλες τις άλλες προηγηθείσες περικοπές από το έτος 2010, επιφέρουν μεν σημαντική απομάκρυνση

από τις αποδοχές ενέργειας, στις οποίες δεν επιβάλλονται αντίστοιχου ύψους βάρη, πλην συναφή μέτρα περικοπών έχουν ληφθεί και επί των τρεχουσών αποδοχών ενέργειας, οι οποίες, κατά τα ανωτέρω, αποτελούν τη συρρικνωμένη λόγω του δημογραφικού προβλήματος πηγή άντλησης των εισφορών στο πλαίσιο της συνήθους διαγενεακής αναδιανομής (από τους ενεργούς στους συνταξιούχους/pay as you go system) και, κατά τούτο, η δημοσιονομική τους αντιμετώπιση δικαιολογημένα διαφοροποιείται ουσιωδώς από την αντίστοιχη του εισοδήματος των συνταξιούχων, με συνέπεια, εν όψει των δεδομένων υπό τα οποία κρίνει το Δικαστήριο, να μη διαπιστώνεται κατάδηλη και αδικαιολόγητη απόκλιση από το τρέχον ενεργό εισόδημα των αντίστοιχων κατηγοριών δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, ούτε ανατροπή της ιεραρχικής κλιμάκωσης αποδοχών – συντάξεων. Οι εν λόγω, άλλωστε, περικοπές επιβάλλονται σε συντάξεις μεσαίες και υψηλές, χωρίς να αποτελεί μέτρο για την επιβολή τους το κατώτατο όριο της αξιοπρεπούς διαβίωσης (βλ. σκέψη 73).

19. Με βάση τις παραπάνω παραδοχές της Ολομέλειας, το Τμήμα κρίνει ότι, αν και η Ολομέλεια, με βάση το τεθέν προδικαστικό ερώτημα, δεν αναφέρθηκε ειδικώς στη μειωτική αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 12 (α) του ν. 4151/2013, σε συνδυασμό με τις μειώσεις στο ειδικό μισθολόγιο, μεταξύ άλλων, των ιατρών ΕΣΥ, βάσει των διατάξεων της περίπτωσης 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, πάντως οι τελευταίες αυτές διατάξεις καταλαμβάνονται αναγκαίως από την εμβέλεια των ανωτέρω κρίσεων της και εν τέλει του συμπεράσματος στο οποίο κατέληξε περί της έννοιας και της μη αντίθεσης των ρυθμίσεων του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 4387/2016 σε υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνες και αρχές. Ειδικότερα, η παραδοχή ότι με τις ρυθμίσεις του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 4387/2016 συντελείται νέα εφεξής πρωτογενής ρύθμιση ως προς τον υπολογισμό των συντάξεων, σύμφωνα με την οποία ενσωματώνεται, ως αριθμητικό μέγεθος, το ύψος στο οποίο αυτές ανέρχονταν κατά την ως άνω ημερομηνία (31.12.2014), μετά την εφαρμογή της γενικής συνταξιοδοτικής νομοθεσίας και των ποσοστιαίων μειώσεων που προβλέφθηκαν διαδοχικώς, μεταξύ άλλων, και με τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 10 του ν. 4024/2011, 1 παρ. 1 του ν. 4051/2012 και των υποπαραγράφων Β3 και Β4 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, κατά νομική αναγκαιότητα καταλαμβάνει και την ως άνω ισχύουσα, κατά την ορισθείσα ημερομηνία (31.12.2014), περίπτωση 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και συναφώς, τη βάση αυτής μειωτική αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών των συνταξιούχων ιατρών ΕΣΥ. Και τούτο, διότι η συμπερίληψη των σχετικών μειώσεων στη βάση υπολογισμού του συντάξεων απορρέει ευθέως από την επίμαχη ρύθμιση, η οποία παραπέμπει στις εν γένει ισχύουσες διατάξεις κατά την 31.12.2014, όπως αυτή ερμηνεύτηκε, με αντίστοιχη ευρύτητα, από την Ολομέλεια και συνιστά το πρώτο βασικό και αναγκαίο μέγεθος για τον σχετικό υπολογισμό, προ κρατήσεων, των συντάξεων (ακαθάριστο ποσό συντάξεων συγκροτούμενο, όπως παγίως αποτυπώνεται και στα εκκαθαριστικά σημειώματα συντάξεων, από τον βασικό μισθό, ΕΟΒ, κατά περίπτωση, και επίδομα

εξομάλυνσης, μείον τις μειώσεις των ν. 4024/11, 4051/12 και 4093/12), άνευ του οποίου καθίσταται ανεφάρμοστη η διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 4387/2016, μεταξύ άλλων, για τους συνταξιούχους ιατρούς ΕΣΥ, ιδιότητα την οποία έφεραν και ορισμένοι εκ των εναγόντων επί της υπόθεσης στην οποία αποφάνθηκε η Ολομέλεια ως προς το ανωτέρω τεθέν προδικαστικό ερώτημα (πρβλ. και τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4575/2018 περί της καταβολής του προβλεπόμενου εφάπαξ ποσού λόγω των μειώσεων της υποπαρ. Γ.1 της παρ. Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 με χρονικό όριο την υπαγωγή των συνταξιούχων στον ν. 4387/2016, καθώς και περί της μη επίδρασης της εν λόγω καταβολής στις ρυθμίσεις του άρθρου 14 του ν. 4387/2016). Άλλωστε η Ολομέλεια έκρινε γενικώς το σύστημα υπολογισμού των συντάξεων βάσει του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 4387/2016, παραπέμποντας στην εφαρμοστέα γενική συνταξιοδοτική νομοθεσία και προβαίνοντας σε ενδεικτική αναφορά των ως άνω ποσοστιαίων μειώσεων επί των συντάξεων, επισημαίνοντας περαιτέρω ότι οι σχετικές διατάξεις, στον βαθμό που δεν είχε κηρυχθεί η αντισυνταγματικότητά τους από το ΑΕΔ, κατ' άρθρο 100 παρ. 4 του Συντάγματος, και δεν είχαν καθ' οιονδήποτε καταργηθεί, ήταν εν ισχύ και πράγματι καθόριζαν το ύψος των συντάξεων κατά την ως άνω ημερομηνία, επισήμανση η οποία ισχύει ομοίως και για την περίπτωση 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012. Η αναγκαία συμπερίληψη δε των διατάξεων αυτών στο πλαίσιο της συνεκτικότητας της σχετικής ρύθμισης και της εξυπηρέτησης του σκοπού της θέσπισης του συστήματος του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 4387/2016 επιβεβαιώνεται και από τις λοιπές ως άνω αναφορές της Ολομέλειας, όπως, μεταξύ άλλων, στη μέσω της σύστασης του e-ΕΦΚΑ θεσμική μεταρρύθμιση που οργανώνεται στην πλέον ευρεία εθνική, διαταμειακή, διεπαγγελματική και διαγενεακή βάση αναδιανομής και αλληλεγγύης, στη φύση, τα χαρακτηριστικά και τους σκοπούς αυτής σε σχέση με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος, στη βούληση του νομοθέτη να προβεί σε εφεξής επανυπολογισμό των καταβαλλόμενων συντάξεων, ώστε να ισχύουν ενιαίοι κανόνες για παλαιούς και νέους συνταξιούχους, συνεχίζοντας να επιρρίπτει το ίδιο δημοσιονομικό βάρος στις καταβαλλόμενες συντάξεις του Δημοσίου, στην εξάντληση των δυνατοτήτων συμβολής του ενεργού πληθυσμού στη βιωσιμότητα του εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος, στην ανάγκη επίρριψης του σχετικού βάρους και στους παλαιούς συνταξιούχους και στη μη διαπίστωση κατάδηλης απόκλισης των ως άνω συντάξεων από το τρέχον ενεργό εισόδημα των αντίστοιχων κατηγοριών δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων ούτε ανατροπής της ιεραρχικής κλιμάκωσης αποδοχών-συντάξεων.

20. Κατόπιν αυτών, ενόψει των παραπάνω κρίσεων της Ολομέλειας και της κατά τα ανωτέρω πρωτογενούς ρύθμισης υπολογισμού των συντάξεων με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 2 του ν. 4387/2016, αξιώσεις ερειδόμενες στη μειωτική αναπροσαρμογή των συντάξεων λόγω της εφαρμογής των διατάξεων, μεταξύ άλλων, της περ. 27 της υποπαραγράφου Γ.1 της παραγράφου Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, δεν μπορούν να εκτείνονται σε χρόνο μεταγενέστερο της έναρξης ισχύος του ν. 4387/2016.

21. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι με την ...2011 πράξη της 43ης Διεύθυνσης του ΓΛΚ, όπως τροποποιήθηκε με τη 08008/2012 πράξη, κανονίστηκε στον ενάγοντα, πρώην Διευθυντή ιατρό του ΕΣΥ, σύνταξη με βάση τη συνολική συντάξιμη υπηρεσία του από 36-07-26 (έτη-μήνες-ημέρες), ύψους 2.844,58 ευρώ, πληρωτέα από ...2010 από το Δημόσιο και περαιτέρω το ύψος αυτής ορίστηκε στο ποσό των 2.215,10 ευρώ από 1.8.2012, κατ' εφαρμογή της περίπτωσης 27 της υποπαρ. Γ.1 της παρ. Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012. Με την υπό κρίση αγωγή, ο ενάγων διεκδικεί από το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο το συνολικό ποσό των 33.363,72 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί, κατά τους ισχυρισμούς του, σε διαφορές συντάξεων, που θα ελάμβανε κατά το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως 30.11.2016, αν δεν είχε αναπροσαρμοστεί η σύνταξή του βάσει των ανωτέρω διατάξεων.

22. Κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση αγωγή είναι νόμω βάσιμη για το χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως και 12.11.2014, δοθέντος ότι σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά με την 7412/2015 απόφαση της Ολομέλειας, η αναπροσαρμογή της σύνταξης του ενάγοντος από 1.8.2012, με βάση τις διατάξεις της περίπτωσης 27 της υποπαρ. Γ.1 παρ. Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, αντίκειται στους προαναφερόμενους υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνες. Περαιτέρω, όμως, η αγωγή είναι απορριπτέα για το υπολειπόμενο χρονικό διάστημα από 13.11.2014 έως 12.5.2016, διότι μετά τον ν. 4575/2018 και την κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του άρθρου 15 αυτού εκδοθείσα 170285/0092/5.12.2018 Κ.Υ.Α. (Β' 5503/7.12.2018), δεν υφίσταται παράνομη πράξη του Ελληνικού Δημοσίου που να δημιουργεί δικαίωμα αποζημίωσης των συνταξιούχων ιατρών του ΕΣΥ ειδικώς για το ορισθέν χρονικό διάστημα από 13.11.2014 έως και την υπαγωγή τους στον ν. 4387/2026, στο οποίο αντιστοιχεί η ως άνω εφάπαξ καταβολή των δικαιούμενων διαφορών, αφού με την απόφαση αυτή ρυθμίστηκε κατά τρόπο δεσμευτικό η κατά το μέρος αυτό ικανοποίηση όλων των σχετικών αξιώσεων, με την εφάπαξ καταβολή του ποσού που αντιστοιχεί στο εν λόγω διάστημα (πρβλ. Τέταρτο Τμ. 340, 769, 1055/2023, Έκτο Τμ. 1571, 1572/2022). Στο πλαίσιο αυτό και ενόψει αφενός της κατά τα ανωτέρω ρύθμισης κατά τρόπο δεσμευτικό των σχετικών διαφορών, μέσω της ικανοποίησης κατά το ως άνω μέρος όλων των δικαιούχων με ενιαίο τρόπο και αφετέρου του ότι η αξίωση για την καταβολή τόκων επιδικίας προϋποθέτει, ένεκα της παρεπόμενης φύσης της, την ύπαρξη κύριας οφειλής, δεν οφείλονται και άρα δεν συνυπολογίζονται τόκοι επί του ως άνω καταβληθέντος ποσού (πρβλ. Τέταρτο Τμ. 1494/2023, 955/2024, πρβλ. και Ολ. 484/2018, 1975/2021). Επίσης, η αγωγή είναι νόμω αβάσιμη και για το διάστημα από 12.5.2016 έως 30.11.2016, δοθέντος ότι οι σχετικές αξιώσεις δεν δύνανται να εξικνούνται σε χρόνο μεταγενέστερο της έναρξης ισχύος του ν. 4387/2016, σύμφωνα με όσα ανωτέρω έγιναν δεκτά.

23. Περαιτέρω, οι ως άνω αξιώσεις, οι οποίες απορρέουν από τη θέση σε ισχύ διατάξεων αντίθετων σε υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνες και αρχές και δεν αφορούν απλώς στην εκτέλεση και πληρωμή ήδη κανονισθείσας σύνταξης, αλλά σε αναπροσαρμογή και επανακαθορισμό της κανονισθείσας μηνιαίας σύνταξης, μετά από την έκδοση σχετικής πράξης με βάση τις διατάξεις της περίπτωσης 27 της υποπαρ. Γ.1 παρ. Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, υπόκεινται σε πενταετή

παραγραφή, που εκκινεί από το τέλος του οικονομικού έτους κατά το οποίο γεννήθηκαν και κατέστησαν δικαστικώς επιδιώξιμες, με βάση τις διατάξεις του άρθρων 90 παρ. 1 και 91 του ν. 2362/1995 (βλ. 1975/2021 απόφαση της Ολομέλειας). Οι ανωτέρω αξιώσεις που αφορούν στο χρονικό διάστημα από 1.8.2012 έως και 12.11.2014 δεν έχουν υποκύψει στην εν λόγω παραγραφή, ως εκ του χρόνου άσκησης και δη επίδοσης της υπό κρίση αγωγής στις ...2016 [βλ. την ...2016 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή ... και βλ. άρθρο 75 παρ. 2 β του ΚΔΔ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 του ν. 3900/2010 (Α' 213) και εφαρμοζόταν αναλόγως βάσει του άρθρου 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006 και ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο άσκησης της αγωγής].

24. Από τα στοιχεία του φακέλου και ιδίως από την προαναφερόμενη .../2011 πράξη της 43ης Διεύθυνσης του ΓΛΚ, όπως τροποποιήθηκε με .../2012 πράξη, προκύπτει ότι η διαφορά μεταξύ της αρχικώς κανονισθείσας σύνταξης και της κατά τα ανωτέρω μη νομίμως αναπροσαρμοσθείσας ανέρχεται στο μηνιαίο ποσό των 629,48 ευρώ, δηλαδή για το διάστημα από 1.8.2012 έως και 12.11.2014 ανήλθε στο συνολικό ποσό των 17.247,75 ευρώ, το οποίο στερήθηκε παρανόμως ο ενάγων και του οφείλεται νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής.

25. Κατόπιν αυτών, η υπό κρίση αγωγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να αναγνωριστεί η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 17.247,75 ευρώ, νομιμοτόκως από την επίδοση στις ...2016 της αγωγής.

26. Τέλος, λόγω της μερικής νίκης και ήττας των διαδίκων, πρέπει τα δικαστικά έξοδα να συμψηφιστούν μεταξύ τους (βλ. άρθρο 314 παρ. 2 του ν. 4700/2020).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την αγωγή.

Αναγνωρίζει την υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των δεκαεπτά χιλιάδων διακοσίων σαράντα επτά ευρώ και εβδομήντα πέντε λεπτών (17.247,75 €), νομιμοτόκως από την επίδοση στις ...2016 της αγωγής, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό. Και

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη, στις 6 Ιουνίου 2024 και στις 28 Νοεμβρίου 2024.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΟΥΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΠΑΝΑΓΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 13 Μαρτίου 2025.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΓΝΑΡΔΕΛΛΗ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΛΑΠΑΤΑΣ